

ปัญหาทางกฎหมายในการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม Legal Problems in the Election of the Social Security Committee

ชัญญา ตั้งธรรมธิติ

233/24 อาคารมัลลิกาคอนโด ซอยพัฒนาการ 20 แยก 9

แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 12050

Chananya Tangthamthiti

233/24 Malika Building Soi Phatthanakan 20 Intersection 9

Suan Luang Subdistrict, Suan Luang District, Bangkok 10250

E-mail : chananya.thangthamthiti@gmail.com

วีระยุทธ ลาสงยาง

คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์มยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 110/1-4

ถนนประชาชื่น แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

Weerayut Lasongyang

Faculty of Law Dhurakij Pundit University, 110/1-4 Prachachuen Road, Lak Si Subdistrict,

Thung Song Hong District, Bangkok 10210

E-mail : Weerayut.las@dpu.ac.th

(Received: 24 July 2024; Revised: 8 August 2024; Accepted: 9 August 2024)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม กล่าวคือ 1) ปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม เนื่องจากระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564 ข้อ 16 กำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม มากเกินความจำเป็น 2) ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการคัดค้านผลการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม ตามบทบัญญัติข้อ 60 ตามระเบียบกระทรวงแรงงานฯ กำหนดระยะเวลาในการคัดค้านผลการเลือกตั้งเพียง 7 วัน หลังจากประกาศผลเลือกตั้งซึ่งเป็นระยะเวลาที่น้อยเกินไปสำหรับประชาชนผู้ที่ใช้สิทธิเลือกตั้งเตรียมเอกสารสำหรับการคัดค้านผลการเลือกตั้งนั้น 3) ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม ซึ่งระเบียบกระทรวงแรงงานฯ ไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการเลือกตั้งครั้งใหม่เอาไว้แต่อย่างใด ส่งผลให้ไม่มีระยะเวลาการเลือกตั้งใหม่ที่แน่นอน

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเสนอแนะให้แก้ไขกฎหมาย กล่าวคือ ควรให้ผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนมีสิทธิในการเลือกตั้งได้โดยไม่ต้องลงทะเบียนเพื่อให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งกันมากขึ้น นอกจากนี้ควรแก้ไขโดยขยาย

ระยะเวลาการคัดค้านผลการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมเป็น 30 วันและควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงแรงงานฯให้มีการระบุนระยะเวลาในการเลือกตั้งครั้งใหม่อย่างชัดเจนโดยกำหนดให้ต้องเลือกตั้งใหม่ภายใน 45 วัน เพื่อการพัฒนาการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมในประเทศไทย

คำสำคัญ : คณะกรรมการประกันสังคม การเลือกตั้ง ประกันสังคม

Abstract

This article aims to study the issues related to the election of the Social Security Committee, including: 1) Election Format Issues: According to the Ministry of Labor's regulations on the criteria and methods for electing employer representatives and insured representatives to the Social Security Committee B.E. 2564 (2021), Section 16 imposes excessive qualifications on those eligible to vote. 2) Objection Period Issues: Section 60 of the aforementioned regulations allows only 7 days after the election results are announced to file objections, which is insufficient time for voters to prepare the necessary documents for such objections. 3) Election Period Issues: The regulations do not specify a timeline for holding new elections, resulting in uncertainty regarding when new elections will be held.

To address these issues, the author suggests amending the law to allow eligible voters to vote without the need for prior registration, thereby increasing voter participation. In addition, the objection period for election results should be extended to 30 days. The Ministry of Labor's regulations should also be amended to clearly specify a timeline for new elections, mandating that they be held within 45 days to improve the election process of the Social Security Committee in Thailand.

Keywords : Social Security Committee, Election, Social Security

บทนำ

การจัดบริการด้านสวัสดิการสังคมเพื่อคุ้มครองป้องกันประชาชนเพื่อไม่ให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตในสังคม หรือ มีความเป็นอยู่ที่ดีถือเป็นความรับผิดชอบที่สำคัญประการหนึ่งของรัฐ การประกันสังคมจึงเป็นมาตรการหนึ่งของรัฐที่ใช้เป็นมาตรการในการจัดบริการด้านสวัสดิการสังคมเพื่อคุ้มครองป้องกันสำหรับประชาชนที่มีรายได้ประจำ สำนักงานประกันสังคมของประเทศไทยได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 โดยมีคณะกรรมการประกันสังคมที่ประกอบไปด้วยบุคคลจากหลากหลายภาคส่วนรวมถึงผู้แทนฝ่ายนายจ้างและฝ่ายผู้ประกันตนฝ่ายละเจ็ดคนซึ่งมาจากการเลือกตั้ง¹ โดยคณะกรรมการประกันสังคมมีหน้าที่มากมาย เช่น เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายและ

¹ มาตรา 8, พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2558 (ฉบับที่ 4)

มาตรการในการประกันสังคมตามพระราชบัญญัติ² ดังนั้นคณะกรรมการประกันสังคมจึงเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบาย มาตรการ ออกกฎระเบียบ และ บริหารกองทุนที่มีมูลค่ากว่า 2.3 ล้านล้านบาทซึ่งเป็นกองทุนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย³

เห็นได้ว่าการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเพื่อเป็นคณะกรรมการประกันสังคมมีความสำคัญมาก แต่ในการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนของประเทศไทยยังมีปัญหาสำคัญบางประการที่ต้องได้รับการแก้ไข ได้แก่ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564 ข้อ 16 ซึ่งมีการบัญญัติให้ต้องลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งก่อนจึงจะเกิดสิทธิเลือกตั้ง และในวันเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมกลับมีคนไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าที่ลงทะเบียนไว้เป็นจำนวนมาก กล่าวคือ การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พุทธศักราช 2566 จากฝ่ายผู้ประกันตนลงทะเบียนเลือกตั้ง 945,609 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้งบอร์ดประกันสังคมเพียง 156,870 คน และฝ่ายนายจ้างมีผู้ลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้ง 4,209 คน แต่มีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งจริงเพียง 1,465 คน⁴ จำนวนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งและจำนวนผู้ลงทะเบียนที่น้อยมากสะท้อนถึงปัญหาอันเกิดจากรูปแบบของการเลือกตั้งซึ่งกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมากเกินไปจนเกิดความจำเป็นและการขาดการประชาสัมพันธ์ถึงการเลือกตั้งและการประชาสัมพันธ์ที่ให้ข้อมูลอันแสดงถึงความสำคัญในการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม

นอกจากปัญหาที่กล่าวไปแล้วข้างต้นยังมีปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการคัดค้านผลการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมตามระเบียบฯดังกล่าว ข้อ 60 ซึ่งระยะเวลาในการคัดค้านผลการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมมีระยะเวลาเพียง 7 วันหลังจากประกาศผลการเลือกตั้งโดยผู้ที่มีสิทธิคัดค้านได้แก่ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง⁵ ซึ่งนับว่าเป็นระยะเวลาที่น้อยมากในการเตรียมเอกสารคำร้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่าง ๆ ในทัศนะของผู้เขียนปัญหานี้ทำให้ผู้ที่มีสิทธิคัดค้านเสียประโยชน์ด้วยระยะเวลาที่น้อยเกินไปจนไม่อาจเตรียมเอกสารคำร้องพร้อมพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้ทันจนทำให้เสียโอกาสในการคัดค้านผลการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมที่อาจเกิดความไม่โปร่งใสขึ้น

ปัญหาประการสุดท้ายที่จะกล่าวถึงในบทความนี้ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม ซึ่งระเบียบกระทรวงแรงงานฯฉบับนี้ไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการเลือกตั้งครั้งใหม่เอาไว้แต่อย่างใด ส่งผลให้ไม่มีระยะเวลาการเลือกตั้งใหม่ที่แน่นอน ปัญหานี้ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมที่มีแนวทางการเสนอนโยบายและการบริหารกองทุนประกัน

² มาตรา 9, พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

³ Thai PBS, เลือกตั้ง “บอร์ดประกันสังคม” สำคัญอย่างไร ? (25 มกราคม 2567) Thai PBS <<https://www.thaipbs.or.th/news/content/335247>>.

⁴ ประชาไท, ผู้ประกันตนใช้สิทธิเลือกตั้งบอร์ดประกันสังคมเพียง 18.36% (25 มกราคม 2567) journal <<https://prachatai.com/journal/2023/12/107371>>.

⁵ ข้อ 60, ระเบียบกระทรวงแรงงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564.

สังคมเป็นไปตามที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องการและการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน อาจถูกเลื่อนออกไปเรื่อย ๆ อย่างไม่มีกำหนด

ปัญหาทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นมีความสำคัญและผู้คนในสังคมรวมถึงนายจ้างและผู้ประกันตนเอง ยังมองข้าม หากไม่แก้ไขปัญหาเหล่านี้อย่างทันที่อาจทำให้ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นและอาจแย่ลงเรื่อย ๆ ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีความสำคัญและสมควรแก่การทำวิจัย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาทางกฎหมายในการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมตามกฎหมายไทย
2. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด ทฤษฎี หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการประกันสังคมและการเลือกตั้ง
3. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และ กฎหมายไทยในการเลือกตั้งและสรรหาบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งคณะกรรมการประกันสังคม
4. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาอันเกิดขึ้นจากกฎหมายที่มีได้กำหนดถึงรูปแบบการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง และ เสนอแนะรูปแบบการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สมมติฐานของการศึกษา

ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ.2564 ได้กำหนดวิธีการเลือกตั้ง วิธีการลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็นและขาดการประชาสัมพันธ์ที่แพร่หลายจากหน่วยงานรัฐ อีกทั้งระยะเวลาในการคัดค้านผลการเลือกตั้งภายใน 7 วันหลังจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลเลือกตั้งเป็นระยะเวลาที่กระชั้นชิดเกินไปในการจัดเตรียมเอกสารคำร้องพร้อมด้วยพยานหลักฐานต่าง ๆ นอกจากนี้การที่ระเบียบฯ ฉบับนี้ไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ภายหลังจากที่คณะกรรมการชุดเก่าพ้นจากตำแหน่งเอาไว้ จึงอาจทำให้เกิดการเลื่อนการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมชุดใหม่ออกไปเรื่อย ๆ จึงควรต้องมีการแก้ไขปรับปรุงระเบียบกระทรวงแรงงานฯ ดังกล่าว เพื่อให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนขึ้นและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายประกันสังคมรวมถึงศึกษาวิเคราะห์หลักกฎหมายประกันสังคมของต่างประเทศและของประเทศไทยในส่วนของ การเลือกตั้งและคัดสรรบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งคณะกรรมการประกันสังคม และศึกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับประเทศและในระดับท้องถิ่น

วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษางานวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก โดยศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและสรรหาคณะกรรมการประกันสังคมจากกฎหมายต่างประเทศและประเทศไทย หนังสือ เอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ รายงาน บทความในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ตลอดจนการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความเป็มาและความสำคัญของปัญหาทางกฎหมายในการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมตามกฎหมายไทย
2. ทำให้ทราบถึงแนวความคิด ทฤษฎี หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการประกันสังคมและการเลือกตั้ง
3. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทยในการเลือกตั้งและสรรหาบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งคณะกรรมการประกันสังคม
4. ทำให้ทราบถึงปัญหาอันเกิดขึ้นจากกฎหมายที่มีได้กำหนดถึงรูปแบบการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมตามกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย
5. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง และ เสนอแนะรูปแบบการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความสำคัญของการมีระบบประกันสังคม

การทำงานในยุคสมัยปัจจุบันมีความสำคัญมากเนื่องจากรายได้จากการจ้างงานเป็นรายได้หลักของประชาชนที่ใช้ในการดำรงชีวิต ลูกจ้างจำนวนมากไม่สามารถพึ่งพาตนเองด้วยการทำเกษตรกรรมได้อย่างในอดีต หากลูกจ้างไม่ไปทำงานย่อมไม่มีรายได้เป็นความเดือดร้อนทางด้านเศรษฐกิจการเงินที่กระทบกับการใช้ชีวิตอย่างปกติสุข การประกันสังคมจึงเป็นการเข้าร่วมกันของคนในสังคมเพื่อการเฉลี่ยความทุกข์และความสุขซึ่งกันและกัน ความสำคัญอีกประการหนึ่งของการประกันสังคมคือกองทุนประกันสังคมเป็นเสมือนเงินออมอีกแหล่งหนึ่งที่สร้างความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเงินให้แก่ประเทศในช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจที่จะทำให้ประชาชนในประเทศยังมีเงินไปใช้ในการดำรงชีพใช้จ่ายใช้สอยสิ่งต่างๆ ให้เศรษฐกิจยังดำเนินต่อไปได้ไม่หยุดชะงัก⁶

⁶ นิคม จันทรวินิจ, *กฎหมายประกันสังคม 35 ปี แห่งการฝ่าฟันจนฝันเป็นจริง* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยามรัฐ, พิมพ์ครั้งที่ 1, 2533) 4-5.

หลักการทั่วไปของกฎหมายประกันสังคมไทย

ระบบประกันสังคมเป็นแนวคิดที่ต้องการช่วยเหลือประชาชนซึ่งต้องพึ่งพารายได้จากค่าจ้างเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในประชาชนซึ่งเป็นลูกจ้างที่มีรายได้น้อยเมื่อประสบกับความเดือดร้อนจากการสูญเสียรายได้ควรจะได้รับความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นและสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ หลักการของกฎหมายประกันสังคมไทยประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่⁷

1. เป็นหลักประกันขั้นต่ำ

การเป็นหลักประกันขั้นต่ำให้แก่ผู้ประกันตนหรือลูกจ้างนั้นหมายถึงผู้ประกันตนและลูกจ้างจะได้รับการคุ้มครองเกี่ยวกับการประกันสังคมอย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนด โดยความคุ้มครองที่จะได้รับนั้นอาจจะมากกว่าตามที่กฎหมายกำหนดก็ได้แต่จะไม่ได้รับความคุ้มครองน้อยไปกว่าที่กฎหมายกำหนดอย่างแน่นอน เช่น ในกรณีที่ตายกฎหมายประกันสังคมได้กำหนดประโยชน์ทดแทนในรูปแบบค่าทำศพเอาไว้ไม่น้อยกว่า 100 เท่าของอัตราสูงสุดของค่าจ้างขั้นต่ำรายวันกล่าวคือ 300 บาท ดังนั้นประโยชน์ทดแทนที่เป็นค่าทำศพจะต้องจ่ายเป็นเงินไม่ต่ำกว่า 30,000 บาท แต่สามารถกำหนดประโยชน์ทดแทนสูงกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดได้⁸

2. การเฉลี่ยความทุกข์สุข

กฎหมายประกันสังคมเกิดขึ้นบนหลักการเฉลี่ยความทุกข์เฉลี่ยความสุขของผู้ที่เป็นสมาชิกในกองทุน เนื่องจากเคราะห์ภัยและความเดือดร้อนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตนั้นเป็นความไม่แน่นอนว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่และหากเกิดขึ้นจะมีความรุนแรงเพียงใด อย่างไรก็ตามเมื่อมีเคราะห์ภัยและความเดือดร้อนมากขึ้นบุคคลแต่ละคนอาจไม่สามารถแบกรับความเดือดร้อนไว้ได้เพียงคนเดียว หลักการประกันสังคมจึงมีหลักการในการกระจายความเสี่ยงในการแบกรับภาระเคราะห์ภัยต่าง ๆ ดังนั้นเมื่อสมาชิกเกิดความเดือดร้อนย่อมได้รับความช่วยเหลือเป็นประโยชน์ทดแทนรูปแบบต่าง ๆ โดยการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนนั้นพิจารณาจากความสามารถในการหารายได้ของสมาชิกแต่ละคน⁹

3. การเข้าเป็นผู้ประกันตน

โดยปกติแล้วลูกจ้างจะต้องเข้าสู่ระบบประกันสังคมอย่างอัตโนมัติโดยกฎหมายบังคับ เนื่องจากกฎหมายประกันสังคมกำหนดให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ซึ่งลูกจ้างอายุตั้งแต่ 15 ปีบริบูรณ์และไม่เกิน 60 ปี ต้องเข้าเป็นผู้ประกันตน และหากอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์แล้วแต่ยังเป็นลูกจ้างของนายจ้างอยู่ลูกจ้างคนดังกล่าวก็ยังคงต้องเป็นผู้ประกันตนต่อไป สำหรับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่ลูกจ้างแต่ประสงค์จะเข้าสู่ระบบประกันสังคมกฎหมายประกันสังคมกำหนดว่าบุคคลเหล่านั้นสามารถเข้าสู่ระบบประกันสังคม

⁷ วิจิตร (ผู้ปลัดดา) วิเชียรชม, *คำอธิบายกฎหมายประกันสังคม* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, พิมพ์ครั้งที่ 3, 2557) 28.

⁸ เิงอ้าง 28.

⁹ เิงอ้าง 29.

ได้โดยความสมัครใจโดยวิธีการแจ้งความจำนงต่อสำนักงานประกันสังคม จึงสามารถสรุปได้ในเบื้องต้นว่าการเข้าสู่ระบบประกันสังคมมีอยู่ 2 ระบบ กล่าวคือ การเข้าสู่ระบบโดยบังคับ และ การเข้าสู่ระบบโดยความสมัครใจ¹⁰

4. การทำให้ออกทุนมีจำนวนเพิ่มขึ้น

กฎหมายประกันสังคมกำหนดให้มีการเก็บเงินสมทบเข้ากองทุนและนำเงินนั้นไปเพิ่มพูนหาดอกผลเพื่อให้จำนวนเงินในกองทุนเพิ่มมากขึ้น เมื่อกองทุนมีจำนวนเพิ่มขึ้นจะสามารถจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่สมาชิกได้มากยิ่งขึ้น โดยผู้ที่มีอำนาจจัดสรรจ่ายเป็นประโยชน์ทดแทนรูปแบบต่าง ๆ ให้แก่บุคคลผู้มีสิทธิคือคณะกรรมการประกันสังคม¹¹

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันสังคมของต่างประเทศ

สหรัฐอเมริกา

มาตรการเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันสังคมและวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการประกันสังคมสหรัฐอเมริกาถูกบัญญัติไว้ใน มาตรา 701 กฎหมายประกันสังคม ค.ศ.1935 (พ.ศ. 2478) (The Social Security Act of 1935) โดยประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการตามคำแนะนำของวุฒิสภา ซึ่งคณะกรรมการประกันสังคมหนึ่งคณะของสหรัฐอเมริกาประกอบด้วยคณะกรรมการจำนวนสามคน อย่างไรก็ตามการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันสังคมนี้วุฒิสภาต้องให้ความยินยอมในการแต่งตั้งด้วยเช่นกัน คณะกรรมการประกันสังคมของสหรัฐอเมริกาดำรงตำแหน่งวาระละ 6 ปี¹²

ในขณะที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการประกันสังคมห้ามมิให้คณะกรรมการคนใดประกอบธุรกิจประกอบอาชีพ หรือ เป็นลูกจ้างใด ๆ คณะกรรมการประกันสังคมหากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดียวกันจะเป็นสมาชิกในคณะกรรมการประกันสังคมได้ไม่เกินสองคน และคณะกรรมการแต่ละคนจะได้รับเงินค่าจ้างในอัตรา 10,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี¹³

อย่างไรก็ตามมีบางกรณีที่คณะกรรมการจะไม่ได้ดำรงตำแหน่งวาระ 6 ปี กล่าวคือ กรณีแรกเมื่อมีคณะกรรมการได้รับแต่งตั้งให้แทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ซึ่งเกิดขึ้นก่อนครบวาระของคณะกรรมการคนก่อน คณะกรรมการที่มาดำรงตำแหน่งแทนให้มีวาระเท่ากับวาระที่เหลืออยู่นั้น และกรณีที่สองคือ วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกที่เข้ารับตำแหน่งครั้งแรกภายหลังวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สิ้นสุดลงตามที่ประธานาธิบดีกำหนด ณ เวลาที่แต่งตั้ง ครั้งหนึ่งเมื่อสิ้นปีสองปี ครั้งหนึ่งเมื่อสิ้นสี่ปี และ ครั้งหนึ่งเมื่อสิ้นหกปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งสมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ¹⁴

¹⁰ เฟิงอั้ง 28 - 29.

¹¹ เฟิงอั้ง 30.

¹² Section 701, *The Social Security Act of 1935*.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

การแต่งตั้งคณะกรรมการประกันสังคมและวาระการดำรงตำแหน่งนั้นถูกวางหลักไว้ใน มาตรา 3 ของรัฐบัญญัติประกันสังคม ค.ศ. 2018 (พ.ศ. 2561) (Social Security Act of 2018) โดยคณะกรรมการประกันสังคมของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ประกอบด้วยคณะกรรมการจำนวน 9 คนซึ่งมาจากการแต่งตั้งทั้งสิ้น เลขานุการฝ่ายการคลังจะดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการเสมอโดยตำแหน่ง และประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารจะดำรงตำแหน่งรองประธาน ในกรณีที่เลขานุการฝ่ายการคลังซึ่งเป็นคณะกรรมการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารซึ่งดำรงตำแหน่งรองประธานจะทำหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการประกันสังคมโดยอัตโนมัติ นอกจากนี้ปลัดกระทรวงแรงงานเป็นคณะกรรมการประกันสังคมโดยตำแหน่งเช่นกัน¹⁵

นอกจากคณะกรรมการทั้ง 3 คน ซึ่งเป็นคณะกรรมการประกันสังคมโดยตำแหน่งแล้ว ยังมีคณะกรรมการอีก 6 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการประกันสังคม โดยคณะกรรมการจำนวน 3 คน จาก 6 คน จะต้องเป็นตัวแทนจากกลุ่มแรงงานและจะต้องเป็นสตรีอย่างน้อย 1 คน เช่นเดียวกันกับอีก 3 คน จะต้องเป็นตัวแทนจากฝ่ายนายจ้างและจะต้องมี 1 คน ซึ่งเป็นสตรี โดยคณะกรรมการประกันสังคมทุกคนจะถูกแต่งตั้งจากประธานาธิบดีแห่งฟิลิปปินส์และจะต้องมีความรู้ความสามารถ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์และความเชี่ยวชาญที่ได้รับการยอมรับในด้านต่าง ๆ ของการประกันสังคม เช่น กองทุนบำนาญ บำนาญ ประกันภัย การลงทุน การธนาคารและการเงิน เศรษฐศาสตร์ การจัดการ กฎหมาย หรือคณิตศาสตร์ ประกันภัย และจะต้องมีประสบการณ์การทำงานเป็นผู้บริหารอย่างน้อย 10 ปี สมาชิกทั้ง 6 คน ที่เป็นตัวแทนของกลุ่มแรงงานและนายจ้างจะต้องเลือกจากผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อขององค์กรแรงงานและองค์กรนายจ้างตามลำดับ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการธรรมาภิบาลสำหรับปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม และมีมาตรฐานด้านความซื่อสัตย์ ประสบการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม และความสามารถ¹⁶

คณะกรรมการประกันสังคมของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี และสามารถขยายวาระไปได้อีกคราวละ 3 ปี¹⁷

มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับคณะกรรมการประกันสังคมตามกฎหมายไทย

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558

1. ที่มาของคณะกรรมการประกันสังคม

กฎหมายไทยได้วางหลักเกี่ยวกับที่มาของคณะกรรมการประกันสังคมไว้ในมาตรา 8 พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 โดยมาตรา 8 ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้วางหลักเกี่ยวกับที่มาของคณะกรรมการประกันสังคมไว้โดยสรุปได้ดังนี้

¹⁵ Section 3, *Social Security Act of 2018*.

¹⁶ *Ibid.*

¹⁷ *Ibid.*

ให้คณะกรรมการประกันสังคมประกอบด้วยปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข และผู้แทนสำนักงานประมาณ เป็นกรรมการ กับผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนฝ่ายละเจ็ดคนเป็นกรรมการซึ่งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนมาจากการเลือกตั้งทั้งสิ้นเมื่อเลือกตั้งแล้วรัฐมนตรีจึงทำการแต่งตั้ง โดยผู้แทนเหล่านี้จะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของฝ่ายนายจ้างและฝ่ายผู้ประกันตนอย่างแท้จริง สัดส่วนระหว่างหญิงและชาย และจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้พิการด้วย¹⁸

2. วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการประกันสังคม

คณะกรรมการประกันสังคมมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี ซึ่งกรรมการและที่ปรึกษาที่พ้นจากตำแหน่งแล้วสามารถได้รับการแต่งตั้งอีกได้ อย่างไรก็ตามจะแต่งตั้งติดกันเกิน 2 วาระไม่ได้¹⁹

ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564

3. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมตามกฎหมายไทยได้ถูกวางหลักไว้ในระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564 ข้อ 6 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมต้องมีคุณสมบัติประการแรกคือมีสัญชาติไทย คุณสมบัติประการต่อมาคือต้องขึ้นทะเบียนเป็นนายจ้างหรือผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคมติดต่อกันไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนที่มีการประกาศให้มีการจัดการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน คุณสมบัติประการที่สามได้แก่การจ่ายเงินสมทบเข้าสู่กองทุนประกันสังคมมาแล้วไม่น้อยกว่าสามเดือนภายในระยะเวลาหกเดือนก่อนที่มีการประกาศให้มีการจัดการเลือกตั้ง และ คุณสมบัติประการสุดท้ายต้องลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งกับสำนักงานประกันสังคมตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด²⁰

4. การคัดค้านการเลือกตั้ง

การคัดค้านผลการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเพื่อเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคมนั้นสามารถทำได้หลังจากที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว โดยเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ต่างๆ สำหรับคัดค้านผลการเลือกตั้งถูกบัญญัติไว้ในข้อ 60 ระเบียบกระทรวง

¹⁸ มาตรา 7, พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 8 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558.

¹⁹ มาตรา 9, พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 10 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558.

²⁰ ข้อ 16, ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564.

แรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ.2564 สามารถสรุปใจความสำคัญได้ต่อไปนี้

ผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้นจึงจะเป็นผู้ซึ่งสามารถคัดค้านการเลือกตั้งได้ หากผู้มีสิทธิคัดค้านการเลือกตั้งเห็นว่าบุคคลซึ่งได้รับการเลือกตั้งเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการประกันสังคมเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งฝ่ายนั้น มีสิทธิยื่นคำคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันประกาศผลเลือกตั้ง²¹

โดยคำร้องคัดค้านนั้นต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ร้อง พร้อมหลักฐานแสดงตัวตน และเอกสารหรือหลักฐานซึ่งแสดงถึงพฤติกรรมหรือการกระทำว่าการเลือกตั้งนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยยื่นด้วยตัวเอง หรือมอบอำนาจให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้²²

ในส่วนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อได้รับคำร้องคัดค้านแล้วให้วินิจฉัยและสั่งการตามที่เห็นสมควรโดยใช้ระยะเวลาไม่เกินสามสิบวันและขยายได้ไม่เกินสองครั้งครั้งละไม่เกินสามสิบวัน คำวินิจฉัยสั่งการของคณะกรรมการการเลือกตั้งถือเป็นที่สุด²³

นอกจากพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2558 และ ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564 แล้ว มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับคณะกรรมการประกันสังคมตามกฎหมายไทยและยังสำคัญต่อการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคมในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พุทธศักราช 2566 ยังมีอีกฉบับฉบับ กล่าวคือ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน เรื่อง ให้มีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน เรื่อง ให้มีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน

ประกาศฉบับนี้ได้กำหนดเงื่อนไขและรายละเอียดอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมในวันที่ 24 ธันวาคม พุทธศักราช 2566 ไว้หลากหลายประการ เช่น รายละเอียดเกี่ยวกับวันและเวลาในการเลือกตั้ง การลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมถึง สถานที่ใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน เรื่อง ให้มีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

²¹ ข้อ 60, ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564.

²² เพิ่งอ้าง.

²³ เพิ่งอ้าง.

“(1) วันอาทิตย์ที่ 24 ธันวาคม พ.ศ.2566 เวลา 08.00 – 16.00 น. เป็นวันเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน

(2) ผู้ซึ่งลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งกับสำนักงานประกันสังคมแล้วเท่านั้นจึงจะเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยสามารถลงทะเบียนได้สองช่องทางกล่าวคือ www.sso.go.th ตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม 2566 ถึง 31 ตุลาคม 2566 เวลา 06.00 – 23.00 น. และที่สำนักงานประกันสังคม วันที่ 12 ตุลาคม 2566 ถึง 31 ตุลาคม 2566 ไม่เว้นวันหยุดราชการ ตั้งแต่เวลา 08.30 – 16.30 น. (ภายหลังได้ขยายระยะเวลาลงทะเบียนออกไปจนถึงวันที่ 10 พฤศจิกายน 2566)

(3) วันที่ 25 ตุลาคม 2566 ถึง 31 ตุลาคม 2566 เวลา 08.30 – 16.30 น. เป็นวันรับสมัครเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน

(4) ผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนซึ่งจะเลือกตั้ง มีจำนวนฝ่ายละ 7 คน

(5) ผู้ซึ่งจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนจะต้องสมัครด้วยตนเองด้วยใบสมัครพร้อมเอกสารต่างๆ กล่าวคือ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน รูปถ่ายจำนวน 5 รูป ไม่สวมแว่นตาหรือหมวก ขนาดกว้าง 8.5 ซม. ยาว 13.5 ซม. สำเนาเอกสารอื่นที่จำเป็น(ถ้ามี) เช่น สำเนาใบเปลี่ยนชื่อสกุล สำเนาใบสำคัญการสมรส และ ในกรณีที่ผู้สมัครเป็นผู้แทนฝ่ายนายจ้างซึ่งเป็นนิติบุคคลหรือคณะบุคคล จะต้อง มีหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลซึ่งได้รับการรับรองไม่เกิน 6 เดือน หรือหนังสือซึ่งแสดงความเป็นคณะบุคคล ผู้สมัครมีสิทธิสมัครเป็นผู้แทนฝ่ายนายจ้างหรือฝ่ายผู้ประกันตนได้เพียงสถานะเดียวเท่านั้น

(6) สำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่และสำนักงานประกันสังคมจังหวัดเป็นหน่วยเลือกตั้ง

(7) ลงคะแนนเลือกตั้งผ่านบัตรเลือกตั้ง ณ ที่เลือกตั้ง²⁴

วิเคราะห์ปัญหาการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมตามกฎหมายไทย

ปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม

พิจารณาจากการคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564 ข้อ 16 ซึ่งได้ความว่าจะต้องเป็นบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยและขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนหรือนายจ้างมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนที่จะมีการประกาศให้เลือกตั้ง นอกจากนี้จะต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ซึ่งจะต้องเป็นการจ่ายเงินสมทบภายใน 6 เดือน ก่อนการประกาศให้มีการเลือกตั้ง ประการสุดท้ายได้แก่ การลงทะเบียนเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งผ่านช่องทางที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง

²⁴ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน เรื่อง ให้มีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน พ.ศ. 2566.

กำหนด²⁵ ดังนี้ จะเห็นได้ว่ากาที่ผู้ประกันตนและนายจ้างจะมีสิทธิเลือกตั้งได้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติครบตามที่ประกาศกำหนดและจะต้องลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งตามช่องทางที่สำนักงานประกันสังคมกำหนดเป็นสำคัญ

รูปแบบการเลือกตั้งที่กำหนดคุณสมบัติครบถ้วนหลากหลายประการโดยเฉพาะการต้องลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งเท่านั้นส่งผลให้จากจำนวนลูกจ้างซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ประกาศกำหนดทั้งหมด 12 ล้านคน ลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งเพียงแค่ 949,818 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่รวมทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายผู้ประกันตนแล้ว ยิ่งไปกว่านั้นคือบุคคลซึ่งลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้งประกันสังคมไปแล้วยังไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้งของตนเองเป็นจำนวนมาก การที่บุคคลมาใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมเป็นจำนวนน้อยทั้งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายผู้ประกันตนนั้นทำให้การเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมในครั้งนี้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเลือกตั้งได้

วิเคราะห์จากปัญหาที่ได้พิจารณาไปข้างต้นชี้ให้เห็นว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมในประเทศไทยนั้นยังมีปัญหาในเรื่องของรูปแบบการเลือกตั้งที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมเข้าถึงการเลือกตั้งได้น้อยลงทั้งรูปแบบที่กำหนดให้ต้องลงทะเบียนใช้สิทธิเลือกตั้ง และบุคคลที่จะมีสิทธิลงทะเบียนเลือกตั้งต้องเป็นบุคคลตามที่กำหนดได้แก่เป็นผู้ประกันตนหรือนายจ้างมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนที่จะมีการประกาศให้เลือกตั้ง นอกจากนี้ผู้ประกันตนหรือนายจ้างจะต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน ซึ่งจะต้องเป็นการจ่ายเงินสมทบภายใน 6 เดือน ก่อนประกาศให้มีการเลือกตั้ง ซึ่งในคุณสมบัติบางข้อเป็นข้อกำหนดที่ผู้เขียนมีความเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะต้องกำหนดให้เป็นคุณสมบัติผู้มีสิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม กล่าวคือ คุณสมบัติในการต้องจ่ายเงินสมทบภายใน 6 เดือน ก่อนที่จะประกาศให้มีการเลือกตั้ง เนื่องจากคุณสมบัติอีกสองข้อผู้เขียนมีความเห็นว่ามีความจำเป็นควรต้องคงไว้เพื่อป้องกันการระดมคนมาสมัครประกันสังคมเพื่อใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน การให้ผู้ประกันตนและนายจ้างเป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนที่จะประกาศให้มีการเลือกตั้งและทั้งนายจ้างรวมถึงผู้ประกันตนจะต้องจ่ายเงินสมทบเข้าสู่กองทุนแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน คุณสมบัติทั้งสองข้อนี้สามารถเป็นตัวกรองไม่ให้เกิดการระดมคนมาสมัครประกันสังคมเพื่อใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมได้ระดับหนึ่ง เมื่อคุณสมบัติสองข้อที่กล่าวมาสามารถป้องกันการระดมคนได้แล้ว คุณสมบัติที่กำหนดว่าจ่ายเงินสมทบเข้าสู่กองทุนต้องเป็นการจ่ายภายใน 6 เดือน ก่อนที่จะมีการเลือกตั้งในทัศนะของผู้เขียนจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องคงไว้ ในขณะที่เดียวกันจะสามารถเพิ่มจำนวนผู้ที่มีสิทธิลงทะเบียนเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคมได้อีกด้วย

²⁵ ข้อ 16, ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564.

เมื่อเปรียบเทียบกับสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ซึ่งไม่มีการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมแต่ใช้การแต่งตั้ง โดยมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ กล่าวคือ สหรัฐอเมริกามีคณะกรรมการประกันสังคมจำนวน 3 คน โดยประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการตามคำแนะนำของวุฒิสภาและวุฒิสภาจะต้องให้ความยินยอมด้วยเช่นเดียวกันและในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งคณะกรรมการประกันสังคมห้ามมิให้คณะกรรมการคนใดประกอบธุรกิจ ประกอบอาชีพหรือเป็นลูกจ้างใดๆ คณะกรรมการประกันสังคมหากเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเดียวกันจะเป็นสมาชิกในคณะกรรมการประกันสังคมได้ไม่เกินสองคน²⁶

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์มีคณะกรรมการประกันสังคมจำนวน 9 คนโดยมาจากการแต่งตั้งทั้งสิ้นประกอบไปด้วย 3 คนซึ่งเป็นคณะกรรมการโดยตำแหน่ง และอีก 6 คนเป็นการแต่งตั้งตัวแทนจากฝ่ายนายจ้างและฝ่ายผู้ประกันตน โดยเลขานุการฝ่ายการคลังจะดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการเสมอ โดยตำแหน่ง และประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารจะดำรงตำแหน่งรองประธาน คณะกรรมการอีก 6 คนซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการประกันสังคม โดยคณะกรรมการจำนวน 3 คนจาก 6 คนจะต้องเป็นตัวแทนจากกลุ่มแรงงานและจะต้องเป็นสตรีอย่างน้อย 1 คน เช่นเดียวกันกับอีก 3 คนจะต้องเป็นตัวแทนจากฝ่ายนายจ้างและจะต้องมี 1 คนซึ่งเป็นสตรี ซึ่งคณะกรรมการประกันสังคมทุกคนจะถูกแต่งตั้งจากประธานาธิบดีแห่งฟิลิปปินส์และจะต้องมีความรู้ความสามารถ ความเที่ยงธรรม ความซื่อสัตย์และความเชี่ยวชาญซึ่งได้รับการยอมรับในด้านต่าง ๆ ของการประกันสังคม และจะต้องมีประสบการณ์การทำงานเป็นผู้บริหารอย่างน้อย 10 ปี²⁷

เห็นได้ว่า ในสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ไม่มีการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมแต่ใช้การแต่งตั้งจากความเหมาะสมในตำแหน่งนั้นๆ จึงไม่มีปัญหาเรื่องจำนวนลูกจ้างและจำนวนลูกจ้างไปเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมจำนวนน้อยหรือไม่ทราบถึงการเลือกตั้งเหมือนกับประเทศไทย

ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการคัดค้านผลการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม

พิจารณาจากข้อ 60 ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564 แล้ว พบว่าผู้ซึ่งจะมีสิทธิยื่นคำคัดค้านเมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายได้จะต้องเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งมีสิทธิเลือกตั้งซึ่งได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและจะต้องยื่นคำคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน 7 วันนับแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งประเทศอื่นไม่มีการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมเหมือนประเทศไทย²⁸

²⁶ Section 701, *The Social Security Act of 1935*.

²⁷ Sec 3, *Social Security Act of 2018*

²⁸ ข้อ 60, ระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564.

โดยคำร้องคัดค้านนั้นจะต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ร้องพร้อมหลักฐานแสดงตัวตน ประกอบกับ เอกสารหรือหลักฐานซึ่งว่าการเลือกตั้งนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยยื่นด้วยตัวเองหรือจะมอบอำนาจให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับก็ได้

เมื่อพิจารณาจากเนื้อความในข้อ 60 ระเบียบกระทรวงแรงงานฯแล้ว พบว่าการที่จะยื่นคำร้องคัดค้านผลการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นจะต้องเตรียมเอกสารจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นคำร้องที่ต้องทำเป็นหนังสือพร้อมกับหลักฐานแสดงตัวตนประกอบกับเอกสารหรือหลักฐานซึ่งแสดงว่าการเลือกตั้งนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย การจะต้องเตรียมเอกสารพร้อมกับหลักฐานอื่นมาประกอบนั้นในบางกรณีจะต้องใช้เวลาในการเตรียมเอกสารพร้อมหลักฐานด้วยระยะเวลาหนึ่ง เนื่องจากการค้นหาหลักฐานนั้นจะต้องใช้เวลาในการสรรหาและเก็บรวบรวม ระยะเวลาเพียงแค่ 7 วันน้อยไปสำหรับบุคคลซึ่งต้องการใช้สิทธิในการคัดค้านการเลือกตั้ง ส่งผลให้เสียโอกาสในการคัดค้านผลการเลือกตั้งที่อาจไม่ชอบด้วยกฎหมายและทำให้การเลือกตั้งที่ควรจะเป็นไปโดยถูกต้องโปร่งใสไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการตอบสนองความต้องการแนวนโยบายเกี่ยวกับการประกันสังคมของลูกจ้างได้

ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม

ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการเลือกตั้งครั้งใหม่ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เนื่องจากการที่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมชุดใหม่ภายหลังจากที่คณะกรรมการชุดเดิมพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ส่งผลให้ไม่มีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนแน่นอนในการเลือกตั้งครั้งใหม่และอาจเกิดเหตุการณ์ซ้ำซ้อนในรูปแบบเช่นเดียวกับการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมชุดล่าสุด ซึ่งระยะเวลาล่วงเลยผ่านมาถึงสองปีจึงจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมครั้งแรกในประเทศไทยหลังจากที่ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงแรงงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ.2564 การเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมครั้งแรกถูกปล่อยปละละเลยเลื่อนเวลาผ่านมานานเรื่อย ๆ ส่งผลเสียต่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมที่จะไม่มีโอกาสได้เลือกบุคคลชุดใหม่เพื่อเข้าไปทำหน้าที่บริหารกองทุน หรือเสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะซึ่งเป็นแนวทางเดียวกันกับที่ประชาชนต้องการ และยังส่งผลต่อสวัสดิการและแนวนโยบายต่าง ๆ ที่ไม่สามารถตอบสนองกับสังคมปัจจุบันหรือควรจะได้รับแก้ไข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แก้ไขระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและ

ผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ.2564 ข้อ 16 และ แก้ไขประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน เรื่อง ให้มีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน ในเรื่องคุณสมบัติของผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งจากเดิมที่มีคุณสมบัติทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ 1. เป็นผู้ประกันตนหรือนายจ้างมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนที่จะมีการประกาศให้เลือกตั้ง 2. ผู้ประกันตนหรือนายจ้างจะต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน และ 3.ต้องเป็นการจ่ายเงินสมทบภายใน 6 เดือนก่อนประกาศให้มีการเลือกตั้งให้เหลือคุณสมบัติสองข้อโดยกำหนดให้เหลือเพียงการเป็นผู้ประกันตนและเป็นนายจ้างมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน และต้องจ่ายเงินสมทบเข้าสู่กองทุนแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งให้ได้รับเลือกตั้งผ่านการสมัครเป็นผู้ประกันตนหรือจดทะเบียนเป็นนายจ้างในทันทีเพื่อมาเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม จึงยังคงคุณสมบัติทั้งสองข้อนี้ไว้ ซึ่งเพียงพอต่อการป้องกันการช่วยเหลือเพื่อลงคะแนนในการเลือกตั้งได้แล้ว เนื่องจากการเป็นผู้ประกันตนไม่น้อยกว่า 6 เดือนย่อมแสดงถึงระยะเวลาที่มากพอในการเป็นสมาชิกซึ่งจะต้องเป็นสมาชิกมาก่อนแล้วระยะหนึ่ง ประกอบกับต้องจ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน

2. ประการต่อมาคือปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ตามระเบียบกระทรวงแรงงานฯ และ ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ ให้ผู้มีคุณสมบัติครบ 2 ข้อตามที่กล่าวมาข้างต้นมีสิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมโดยทันทีและสามารถตรวจสอบว่าบุคคลใดมีคุณสมบัติครบทั้ง 2 ข้อหรือไม่ให้ตรวจสอบผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานประกันสังคมโดยใช้เลขบัตรประจำตัวประชาชนในการตรวจสอบ

3. วางหลักกฎหมายเพิ่มเติมในส่วนของสถานที่ใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ใช้สถานที่ที่เดินทางสะดวกและตั้งอยู่เขตที่บุคคลนั้นทำงานตั้งล่าสุดและสามารถตรวจสอบสถานที่ได้โดยการใช้เลขประจำตัวประชาชนเช่นเดียวกับการตรวจสอบสิทธิเลือกตั้ง

4. นอกจากการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแล้วสำนักงานประกันสังคมจะต้องมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการทั่วไป ทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทั้งทางแพลตฟอร์มออนไลน์ โฆษณาทางโทรทัศน์ เพื่อครอบคลุมให้ประชาชนทุกช่วงวัยรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งรายละเอียดวันเวลาเลือกตั้งและรูปแบบบัตรเลือกตั้งเพื่อให้สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันอย่างถูกต้องและปฏิบัติตามวิธีการใช้บัตรเลือกตั้งได้อย่างถูกต้อง นอกจากการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งอย่างทั่วถึงแล้วจะต้องรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคมผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีระบบประกันสังคม

5. ประการสุดท้ายคือกำหนดให้วันเลือกตั้งเป็นวันหยุด ซึ่งวันเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมจะต้องต้องไม่ตรงกับเทศกาลใด

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระยะเวลาในการคัดค้านผลการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม

ควรแก้ไขเพิ่มเติมข้อ 60 ในระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564 โดยการขยายระยะเวลาการคัดค้านผลการเลือกตั้งให้ผู้ซึ่งมีสิทธิคัดค้านผลการเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้ง โดยจำนวน 30 วันนั้นอ้างอิงจากราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นกฎหมายที่วางหลักการเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย และกฎหมายซึ่งเกี่ยวกับการเลือกตั้งต่าง ๆ ของกฎหมายประกันสังคมก็ได้รูปแบบตัวอย่างมาจากกฎหมายเลือกตั้งในประเทศไทยเช่นเดียวกัน การขยายระยะเวลาการคัดค้านผลการเลือกตั้งจึงควรอ้างอิงจากกฎหมายเลือกตั้งในประเทศไทยเพื่อให้เข้ากับบริบทสังคมและบริบทกฎหมายที่เป็นต้นแบบ วิเคราะห์แล้วแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมในมุมมองของผู้เขียนคือการขยายระยะเวลาการคัดค้านผลการเลือกตั้งให้ผู้ซึ่งมีสิทธิคัดค้านผลการเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้ง²⁹ เมื่อขยายระยะเวลาการคัดค้านออกไปเป็น 30 วันแล้วนั้นจะสามารถทำให้ผู้ซึ่งมีสิทธิคัดค้านมีโอกาสเตรียมเอกสารต่างๆมากขึ้นทำให้การเลือกตั้งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการตอบสนองความต้องการนโยบายเกี่ยวกับการประกันสังคมของประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม

ควรแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงแรงงานว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคม พ.ศ. 2564 เพื่อกำหนดระยะเวลาการเลือกตั้งครั้งใหม่อย่างชัดเจน โดยวางหลักเข้าไปเพิ่มเติมเป็นข้อใหม่ในระเบียบว่าหลังจากที่คณะกรรมการประกันสังคมชุดเดิมหมดวาระ จะต้องมีการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมชุดใหม่ภายใน 45 วัน ซึ่งอ้างอิงระยะเวลาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 102 โดยเป็นกรณีรัฐบาลชุดเดิมหมดวาระตามปกติจะต้องเลือกตั้งใหม่ภายใน 45 วัน แต่หากเป็นกรณีที่รัฐบาลชุดเดิมหมดอำนาจลงโดยการยุบสภาตามมาตรา 103 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จะต้องเลือกตั้งภายในไม่น้อยกว่า 45 วันแต่ไม่เกิน 60 วัน ซึ่งตามความเห็นของผู้เขียนแล้วผู้เขียนมีความเห็นว่าควรยึดระยะเวลาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 102 ซึ่งเป็นกรณีที่รัฐบาลเดิมหมดวาระตามกรณีปกติ เมื่อคณะกรรมการประกันสังคมหมดอำนาจลงโดยไม่มีกรณียุบสภาเหมือนกับรัฐบาลจึงควรยึดระยะเวลาเท่ากันคือภายใน 45 วัน หลังจากที่คณะกรรมการชุดเก่าหมดอำนาจลง

²⁹ มาตรา 140, พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561.

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตนและผู้แทนฝ่ายนายจ้างเพื่อเป็นกรรมการในคณะกรรมการประกันสังคมซึ่งแตกต่างจากสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ที่ใช้การแต่งตั้งโดยสหรัฐอเมริกาใช้การแต่งตั้งโดยตำแหน่งส่วนสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ใช้การแต่งตั้งทั้งโดยตำแหน่งและแต่งตั้งโดยพิจารณาจากคุณสมบัติที่ต้องมีความเชี่ยวชาญ การเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมนั้นโดยเจตนารมณ์แล้วต้องการให้คณะกรรมการรักษาผลประโยชน์ของผู้ประกันตนให้ได้มากที่สุด

อย่างไรก็ตามการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมในประเทศไทยยังมีปัญหาอยู่บางประการที่ควรได้รับการแก้ไข ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการคัดค้านผลการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม และ เกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคม ซึ่งในความเห็นของข้าพเจ้าเป็นปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการแก้ไข เพื่อให้การเลือกตั้งคณะกรรมการประกันสังคมครั้งหน้ามีการพัฒนาและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยแก้ไขตามข้อเสนอแนะที่ได้กล่าวไปข้างต้น

บรรณานุกรม

นิคม จันทรวินิจ, *กฎหมายประกันสังคม 35 ปี แห่งการฝ่าฟันจนฝ่าฝันเป็นจริง* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยามรัฐ, พิมพ์ครั้งที่ 1, 2533).

ประชาไท, *ผู้ประกันตนใช้สิทธิเลือกตั้งบอร์ดประกันสังคมเพียง 18.36% (25 มกราคม 2567)* journal <<https://prachatai.com/journal/2023/12/107371>>.

Thai PBS, *เลือกตั้ง “บอร์ดประกันสังคม” สำคัญอย่างไร ? (25 มกราคม 2567)* Thai PBS <<https://www.thaipbs.or.th/news/content/335247>>.

วิจิตรา (ฟุ้งลัดดา) วิเชียรชม, *คำอธิบายกฎหมายประกันสังคม* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, พิมพ์ครั้งที่ 3, 2557).

